

DOKUMENTACIJSKE ZBIRKE MINISTARSTVA KULTURE I MEDIJA KAO VAŽAN IZVOR PODATAKA U UTVRĐIVANJU PODRIJETLA MUZEJSKE GRAĐE

**MR. SC. ANUŠKA DERANJA
CRNOKIĆ**

Ministarstvo kulture i medija
Republike Hrvatske
anuska.deranja-crnokic@min-kultura.hr

UVOD

Ministarstvo kulture i medija posjeduje i skrbi se o vrijednoj dokumentaciji koja je nastala djelovanjem konzervatorske službe u Hrvatskoj tijekom više od stoljeća. Danas, u jeku rada na metodologiji i istraživanja u cilju utvrđivanja podrijetla muzejskih predmeta u sklopu *Pilot-projekta utvrđivanja podrijetla muzejske građe oduzete tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata*, na stručnoj razini uviđamo važnost dostupnosti izvora za istraživanje podrijetla umjetnina, stoga će se u ovom radu dati kratak osvrt na komplementarne dokumentacijske zbirke Ministarstva kulture i medija koje su relevantne za pojedina istraživanja.

Konzervatorska struka Ministarstva od svojih je začetaka bila snažno usmjerenata na dokumentiranje kulturne baštine pisanom riječju, crtačkim tehnikama, fotografiranjem i prikupljanjem cjelovite dokumentarne građe, dodatno motivirana

radom i zauzimanjem istaknutih pojedinača, što nam je ostavilo u zalog raznovrsnu građu kao izvor velikog broja danas iznimno korisnih informacija u istraživanju podrijetla umjetnina.

U cilju početka sustavnog bavljenja temom oduzetih umjetnina tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata Ministarstvo kulture i medija pokrenulo je u suradnji s Muzejskim dokumentacijskim centrom *Pilot-projekt*¹ koji je počeo s radom održavanjem prve u nizu radionica 31. siječnja 2023. godine, a čiji su rezultati predstavljeni 23. travnja 2024. godine na znanstveno-stručnom skupu održanom u organizaciji Muzejskoga dokumentacijskog centra i Hrvatske zaklade za znanost, u sklopu projekta *Istraživanje provenijencije umjetnina u zagrebačkim zbirkama* koji se provodi u Strossmayerovoj galeriji starih majstora HAZU.²

Dugoročni je cilj *Pilot-projekta* razvoj odgovarajuće metodologije te unapređenje stručnih kapaciteta muzejske zajednice radi stvaranja platforme znanja za sustavno proučavanje provenijencije umjetnina u muzejskim i ostalim baštinskim ustanovama.

DOKUMENTACIJSKE ZBIRKE MINISTARSTVA KULTURE I MEDIJA

Dokumentacija pohranjena u Ministarstvu kulture i medija organizirana je na temelju vrste, opsega i teme građe u četiri osnovne dokumentacijske cjeline: Središnju dokumentaciju s područja kulturne baštine, Zbirku fotografске dokumentacije, Zbirku mikrofilmske dokumentacije i Specijalnu knjižnicu kulturne baštine Ministarstva kulture i medija.

Zbirke starije građe Središnje dokumentacije s područja kulturne baštine obuhvaćaju dokumentacijske fondove

Slika 1. Sisak, muzejski prostor u sjeverozapadnoj kuli Staroga grada. Snimio Tihomil Stahuljak, 1943. Izvor: Ministarstvo kulture i medija (MKM) – FKB, inv. br. 6293, br. neg. III-498.

Figure 1. Sisak, museum space in the northwestern tower of the Old Town. Photographed by Tihomil Stahuljak, 1943. Source: Ministry of Culture and Media (MKM) – FKB, inv. no. 6293, no. neg. III-498.

Slika 2. Sisak, muzejski prostor u sjeverozapadnoj kuli Staroga grada – slike. Snimio Tihomil Stahuljak, 1943. Izvor: MKM – FKB, inv. br. 6295, br. neg. III-500.

Figure 2. Sisak, museum space in the northwestern tower of the Old Town – pictures. Photographed by Tihomil Stahuljak, 1943. Source: MKM – FKB, inv. no. 6295, no. neg. III-500.

državnih tijela, ustanova i drugih organizacija relevantnih za djelatnost zaštite kulturne baštine. Građa je podijeljena u četiri zasebne, nedjeljive cjeline od kojih je za istraživače iznimno važna građa Zemaljske komisije za utvrđivanje ratne štete na kulturno-historijskim predmetima za Hrvatsku – Zagreb, poznate pod skraćenim nazivom KOMRAT, koja je nastala tijekom 1945. i 1946. godine. Inventarna knjiga i arhivski fond te građe odnose se na 201 spis nastao od 14. lipnja 1945. do 14. listopada 1946. godine. Dokumentaciju čine izvještaji o ratnoj šteti i prijave ratne štete na nepokretnim spomenicima kulture, muzejima, knjižnicama, crkvama i školama, a od privatne imovine ratne su štete bile popisane na dvorcima. Štete su navedene pojedinačno za naselja te zbirno za regije. Metapodatci o dokumentima KOMRAT-a (vlasnik, adresa, vrsta umjetnine, urudžbeni broj) uneseni su u tablicu u Excelu radi lakšeg pretraživanja.

Građu nastalu djelovanjem Komisije za restituciju Ministarstva prosvjete Narodne Republike Hrvatske (KOMREST-a), Odjela za kulturu i umjetnost – Zagreb, od 1947. do 1951. godine, čini dvadeset svežanja, no dosad nije posve stručno obrađena. Zbirka pod nazivom Zaštićene privatne zbirke sastoji se od 182 predmeta, rješenjā o proglašenju zaštite nad konfisciranim umjetninama nastalih djelovanjem Zemaljskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i Konzervatorskog zavoda Hrvatske od 1945. do 1961. godine, koja su 2019. godine dijelom digitalizirana.

Za znanstvenu i stručnu zajednicu osobito je važna dokumentacijska građa nastala djelovanjem prednika današnje konzervatorske službe unutar Ministarstva kulture i medija:

- Zemaljskog povjerenstva za očuvanje umjetnih i historičkih spomenika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji u Zagrebu (1910. – 1914.)

- Povjerenstva za čuvanje spomenika u Zagrebu (1914. – 1928.)
- Konzervatorskog ureda u Zagrebu (1928. – 1946.)
- Konzervatorskog zavoda u Zagrebu (1946. – 1967.)
- Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture (1967. – 1990.).

Dokumentacijska građa uključuje dio dokumentacije, posebice stručne analize i popise, nastale djelovanjem konzervatorske službe nakon 1990. godine:

- Ministarstva kulture i prosvjete, Zavoda za zaštitu spomenika kulture (1990. – 1995.)
- Državne uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine (1995. – 1996.)
- Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine (1996. – 1998.)
- Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine (1998. – 2001.)
- Ministarstva kulture, Zavoda za kulturu, Odjela za informacijsko-dokumentacijske poslove (2001. – 2004.)
- Ministarstva kulture, Uprave za kulturni razvitak i kulturnu politiku, Odjela za informacijsko-dokumentacijske poslove kulturne baštine (2004. – 2012.).

Građu nastalu od 1910. do 1940. godine stručno su obradili djelatnici Odjela za dokumentaciju kulturne baštine. Korisnicima je dostupno obavijesno pomagalo s pretraživim podatcima o rednom broju spisa, signaturi, godini nastanka, predmetu i opisu dokumenta, stvaratelju i primatelju te napomeni. Za dokumente Konzervatorskog ureda u Zagrebu i Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture od 1941. do 1990. godine postoje knjige urudžbenih zapisnika, registri i pripadajuća kazala, ukupno njih 46, uz čiju je pomoć moguće pregledavanje građe i pronalaženje pojedinih spisa.

Slika 3. Sisak, muzejski prostor u sjeverozapadnoj kuli Staroga grada – oružje. Snimio Tihomil Stahuljak, 1943. Izvor: MKM – FKB, inv. br. 6296, br. neg. III-501.

Figure 3. Sisak, museum space in the northwestern tower of the Old Town – weapons. Photographed by Tihomil Stahuljak, 1943. Source: MKM – FKB, inv. no. 6296, no. neg. III-501.

Građa je složena po godini nastanka i rednom broju predmeta u 71 arhivskoj beskiselinskoj kutiji, ukupne dužine 42,12 metara.

Navedena dokumentacijska građa daje uvid u povijest razvoja brojnih ustanova, a u kontekstu istraživanja provenijencije iznimno su važni formalno-pravni razvoj muzejskih ustanova, poznavanje prednika, načina dijeljenja ili okrupnjivanja građe među ustanovama tijekom povijesti te stvaranje temeljne dokumentacije poput inventarnih muzejskih knjiga i popratne

Slika 4. Trakošćan, dvorac, unutrašnjost dvorane, odnosno velike blagovaonice na prvom katu; južni kut s namještajem i pogledom na dvoranu za pušenje. Snimio Tošo Dabac, 1942./1943. Izvor: MKM – FKB, inv. br. 10567.

Figure 4. Trakošćan, castle, interior of the hall, or large dining room on the first floor; southern corner with furniture and view of the smoking hall. Photographed by Tošo Dabac, 1942/1943. Source: MKM – FKB, inv. no. 10567.

Slika 5. Trakošćan, dvorac, unutrašnjost, viteška dvorana. Snimio Vladimir Bradač, 1954. Izvor: MKM – FKB, inv. br. 14625, br. neg. II-2529.

Figure 5. Trakošćan, castle, interior, knights' hall. Photographed by Vladimir Bradač, 1954. Source: MKM – FKB, inv. no. 14625, no. neg. II-2529.

dokumentacije koja je danas u središtu istraživanja historijata svake pojedine umjetnine. Usto, ta je građa temelj proučavanju razvoja institucijske zaštite kulturne baštine po vrstama, praćenju pravnog okvira zaštite spomenika po razdobljima te brojnim drugim podatcima o skrbi o pojedinim spomenicima kulture, kao i podatcima o premještanju pokretnih spomenika s pojedinih lokacija/lokaliteta u muzejske i druge ustanove, te općenito temelj za istraživanje sudbine pojedinih umjetnina ili spomenika.

U radu istraživača okupljenih *Pilot-projektom* osobito je korisna bila građa Komisije za sakupljanje i očuvanje kulturnih spomenika i starina, arhivski fond KOMZA-e koji je nastao od 1945.

do 1950. godine. Ta građa, obrađena i strukturirana u dvanaest arhivskih kutija, čuvala se u Ministarstvu kulture i medija sve do predaje tog fonda 13. veljače 2020. i urudžbenog zapisnika 22. veljače 2021. godine Hrvatskomu državnom arhivu.³ Otad je građa dostupna široj javnosti na upit u Hrvatskome državnom arhivu, a za potrebe rada stručnjaka *Pilot-projekta* u suradnji s Arhivom učinjena je dostupnom u digitalnom obliku s pomoću sigurnog protokola pregleda građe što je znatno olakšalo i ubrzalo navedeni istraživački rad.

Osim Zbirki starije građe potrebno je navesti i ostale zbirke koje također mogu biti važan izvor informacija istraživačima provenijencije jer sadržavaju katkad neo-

Slika 6. Trakošćan, dvorac, unutrašnjost, knjižnica, dio s peći. Snimio Vladimir Bradač, 1954. Izvor: MKM – FKB, inv. br. 14624, br. neg. II-2528.

Figure 6. Trakošćan, castle, interior, library, part with the furnace. Photographed by Vladimir Bradač, 1954. Source: MKM – FKB, inv. no. 14624, no. neg. II-2528.

Slika 7. Trakošćan, dvorac, drugi ulazni trijem s izlošcima povezanima s obranom – maneken s oklopom, topovi. Snimio Tošo Dabac, 1942./1943. Izvor: MKM – FKB, inv. br. 10564.

Figure 7. Trakošćan, castle, second entrance porch with exhibits related to defense – mannequin with armor, cannons. Photographed by Tošo Dabac, 1942/1943. Source: MKM – FKB, inv. no. 10564.

čekivane podatke koji čine neizostavan dio povijesti umjetnina. U tom smislu treba izdvojiti Topografsku zbirku dokumentacije o kulturnoj baštini na području Hrvatske i o hrvatskoj kulturnoj baštini u inozemstvu te Tematsku zbirku strukturiranu po temama povezanima s istaknutim ličnostima, važnim obiteljima, određenim fenomenima i pojmovima, a koje sadržavaju više od 3500 mapa i dosjea. Dio građe je digitaliziran, točnije dosjei za trideset naselja u skladu s tadašnjim teritorijalnim ustrojem,⁴ dok su ostali osnovni metapodatci upisani u informacijski sustav kulturne baštine Teuta te time pretraživi prema ključnim riječima iz naziva dokumenata.⁵

Zbirka rješenja o registriranim i preventivno zaštićenim spomenicima kulture također je bogat izvor informacija jer uz rješenja o zaštiti i upisu u Registar kulturnih dobara za

nih dobara za 2802 nepokretna spomenika kulture i rješenja o preventivnoj zaštiti za 3399 nepokretnih spomenika kulture sadržava rješenja za 884 pokretna spomenika kulture, od toga 577 trajno zaštićenih zbirki, 307 zaštićenih pojedinačnih predmeta te 146 preventivno zaštićenih pokretnih spomenika. Zbirka rješenja potpuno je digitalizirana radi lakše upotrebe, a stručnjacima za pokretnu kulturnu baštinu i istraživačima posebno su korisni popisi predmeta priloženi uz rješenja o zaštiti muzejskih i ostalih pokretnih zbirki. Ta je Zbirka nastala od 1960. do 2012. godine te je čini ukupno osam dužnih metara građe, dok se rješenja i njihovi digitalizirani podatci nakon 2012. godine vode u informacijskom sustavu kulturne baštine te čuvaju u Zbirci isprava Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Slika 8. Zbirka ing. Roberta Deutscha, Lenjinov trg 2. Snimio Rudolf Firšt, najvjerojatnije između dva rata. Izvor: MKM – FKB, inv. br. 1707.

Figure 8. Collection of ing. Robert Deutsch, Lenin Square 2. Photographed by Rudolf Firšt, most likely between the two wars. Source: MKM – FKB, inv. no. 1707.

Od 1945. do 1995. godine nakon završetka zaštitnih radova na spomenicima kulture prikupljali su se podatci o obavljenim zaštitnim radovima u utemeljenu Zbirku dosjea i elaborata zaštitnih radova na nepokretnim i pokretnim spomenicima kulture koja trenutačno sadržava više od tri tisuće elaborata ukupne dužine 46,8 metara.

Zbirka fotografске dokumentacije riznica je podataka, među ostalim, i o brojnim umjetninama. Zbirka ima oko 40 000 negativa i oko 70 000 fotografija od kojih je sedam zasebnih cjelina zaštićeno kao pokretno kulturno dobro.⁶ Osnivanju toga fototečnog fonda doprinijeli su konzerva-

tori, muzealci, profesionalni fotografi konzervatorske službe te brojni suradnici, zaljubljenici u kulturnu baštinu. Fotografije većinom prikazuju arhitekturu i krajolike, ali zastupljene su i snimke unutrašnjosti palača, inventara sakralnih i tradicijskih građevina, muzejskih izložbenih prostora te pojedinačnih umjetnina poput orgulja, klavira i dr. Fotografska dokumentacija u procesu je digitalizacije, a od navedenoga ukupnog broja 18 925 fotografija objavljeno je i dostupno na portalu eKultura.⁷ Zbog sigurnosnog snimanja dokumentacije kulturnih dobara i njezine zaštite od 1979. godine snimljeno je tehnikom mikrofilmiranja 95 000 snimki tehničke

Slika 9. Zbirka gospodarstvenika Eugena Radovana (Rosenberga); stanje zbirke u Nazorovo ulici (prije Ul. A. Mošinskoga), prije 1941. godine. Izvor: MKM – FKB, inv. br. 8899.

Figure 9. Collection of businessman Eugen Radovan (Rosenberg); condition of the collection in Nazorova Street (formerly A. Mošinskoga Street), before 1941. Source: MKM – FKB, inv. no. 8899.

dokumentacije. Zbirka mikrofilmske dokumentacije sadržava tehničku dokumentaciju nastalu terenskim radom konzervatorskih odjela, zatim radom ustanova čije je područje djelovanja nepokretna kulturna baština, poput Hrvatskoga restauratorskog zavoda, Instituta za povijest umjetnosti, Zavoda za obnovu Dubrovnika i drugih, te tehničku dokumentaciju po-hranjenu u muzejima i javnim ustanovama poput Fundacije Meštrović Zagreb – Split, Nacionalnog parka Brijuni, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i drugih. Specijalna knjižnica kulturne baštine Ministarstva kulture i medija jedna je od najvećih specijaliziranih knjižnica profi-

liranih za potrebe konzervatorsko-restauratorske djelatnosti u Hrvatskoj. Nastanak knjižnice povezan je s osnivanjem Zemaljskog povjerenstva za očuvanje umjetnih i historičkih spomenika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji 1910. godine, a s vremenom se proširivalo područje njezina stručnog djelovanja što je pratio i rast knjižničnog fonda. Knjižnica danas ima 18 301 svezak knjiga i 350 naslova periodike s ukupno 8936 svezaka koji su javno dostupni u mrežnom katalogu⁸ knjižnice kao i u njezinu fizičkom prostoru.

Potrebno je izdvojiti i Hemeroteku koja sadržava ukupno 37 700 članaka, a za ovu temu posebno je važno 3900 članaka koji

pokrivaju razdoblje od nastanka knjižnice do 1977. godine. Od navedenog broja 971 članak digitaliziran je iz prve dvije knjige, od ukupno šesnaest knjiga Hemeroteke, te javno objavljen na portalu *eKultura*.⁹ Članci se bave raznim temama, a osim uske spomeničke problematike prisutni su i članci o slikarskim izložbama, znamenitim arhitektima, umjetnicima, kulturnim djelatnicima i ustanovama te pojedinim spomenicima i umjetninama.

Uz navedene dokumentacijske cjeline Središnje dokumentacije s područja kulturne baštine svakako zbog atraktivnosti informacija treba navesti Planoteku kulturne baštine u kojoj se čuvaju ostavštine važnih hrvatskih arhitekata i konzervatora (Viktora Kovačića, Stjepana Podhorskog, Gjure Szabe, Mijata Sabljara i dr.) te zbirke arhitektonskih planova, tehničkih nacrta, skica, crteža, pripadajuće pisane i ostale građe.¹⁰

ULOГA DOKUMENTACIJSKIH ZBIRKI BAŠTINSKIH USTANOVA

U istraživanju provenijencije nužna je uska suradnja muzejskih djelatnika s ostalim djelatnicima zajednice arhiva, knjižnica i muzeja te sa znanstvenom zajednicom sa sveučilišta i instituta, čemu uvelike doprinosi *Pilot-projekt utvrđivanja podrijetla muzejske građe oduzete tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata*, upravo osmišljen tako da znanstvenici s teorijskim i praktičnim iskustvom u području istraživanja provenijencije i muzealci sa stručnim i znanstvenim zvanjem i iskustvom u međuinsticujskoj suradnji na međunarodnoj razini prenesu posebna znanja što većem broju stručnjaka radi izrade najprihvataljivije metodologije istraživanja proveni-

jencije u našim muzejskim ustanovama. Time će se unaprijediti potrebna znanja te stručni i znanstveni rad u baštinskim ustanovama i stvoriti svojevrsna stručna platforma nužna za utemeljenje odjela za istraživanje provenijencije u hrvatskim muzejima po uzoru na već uspostavljenu praksu svjetskih muzeja.¹¹

UMJESTO ZAKLJUČKA

Pristup arhivskim izvorima i dokumentacijskoj građi, kao i svim ostalim relevantnim izvorima podataka, ključan je u katkad dugotrajnome i iscrpljujućemu istraživanju podrijetla muzejske građe oduzete tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata. Imajući u vidu važnost dostupnosti građe za istraživanje, ovdje su dani osnovni podatci i pregled dijela dokumentacijske građe o kojoj se skribi Ministarstvo kulture i medija kako bi navedena građa bila pristupačnija istraživačima i zainteresiranoj široj javnosti. Navedena dokumentacija i arhivsko gradivo nisu u dovoljnoj mjeri istraženi, predstavljeni ni publicirani.¹² U cilju početka rada na sveobuhvatnoj analizi konzervatorske dokumentacije Ministarstva i dokumentacije nadležnih konzervatorskih zavoda izrađen je interni radni dokument pod nazivom *Status i stanje konzervatorske dokumentacije*¹³ 2022. godine kako bi se unaprijedila stručna obrada i uvjeti čuvanja dokumentacije, osnažili ljudski kapaciteti te u konačnici osmislio njezino predstavljanje i bolja pristupačnost. U tom smislu treba istaknuti da razvoj novih tehnologija doprinosi olakšavanju pristupa i pretraživanja raznim digitalnim sadržajima kulture i kulturne baštine brojnih baštinskih ustanova, pa tako i građe navedenih zbirki Ministarstva kulture i

medija na digitalnoj platformi *eKultura*, što je iznimno vrijedno istraživačima u svim znanstvenim područjima, osobito u području istraživanja provenijencije.¹⁴

BILJEŠKE

¹ Više o održanoj prvoj radionici u okviru *Pilot-projekta utvrđivanja podrijetla muzejske građe oduzete tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata*: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, „Održana prva radionica u okviru Pilot-projekta utvrđivanja podrijetla muzejske građe oduzete tijekom i nakon Drugog svjetskog rata“, 1. veljače 2023., <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/odrzana-prva-radionica-u-okvиру-pilot-projekta-utvrdjivanja-podrijetla-muzejske-gradje-oduze-tijekom-i-nakon-drugog-svjetskog-rata/23492> (pristupljeno 28. listopada 2024.).

² Više o projektu *Istraživanje provenijencije umjetnina u zagrebačkim zbirkama* na mrežnoj stranici: ZagArtColl_ProResearch, „Održan znanstveno-stručni skup *Pilot-projekt utvrđivanja podrijetla muzejske građe oduzete tijekom i nakon Drugog svjetskog rata – rezultati prve godine istraživanja*“, <https://zagartcoll.hazu.hr/2024/04/25/odrzan-znanstveno-strucni-skup-pilot-projekt-utvrdjivanja-podrijetla-muzejske-grade-oduze-tijekom-i-nakon-drugog-svjetskog-rata-rezultati-prve-godine-istrazivanja/> (pristupljeno 28. listopada 2024.).

³ Predaja je provedena na temelju *Odluke o predaji javnog arhivskog gradiva Hrvatskom državnom arhivu* donesene 29. studenoga 2019. godine (klasa 023-03/19-01/0256, ur. br. 532-04-01-03-01/3-19-1).

⁴ Bjelovar, Čakovec, Daruvar, Donja Stubica, Donji Lapac, Drniš, Duga Resa, Dugo Selo, Dvor, Đurđevac, Garešnica, Glina, Gračac, Grubišno Polje, Ivanec, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Karlovac, Klanjec, Kostajnica, Krapina, Križevci, Novska, Ogulin, Otočac, Ozalj, Pag, Samobor, Slunj, Vrbovec.

⁵ Lana Križaj, „Informacijski sustav kulturne baštine RH Teuta“, *Muzeologija* 41/42 (2004): 196–204.

⁶ Ostavština Većeslava Henneberga, Z-6700; Ostavština Vladimira Horvata, Z-6825; Fotograf-

ska zbirka Riznice zagrebačke katedrale, Z-7044; Fotografska zbirka orgulja, Z-7281; Fotografska zbirka *Milenijske izložbe* u Budimpešti iz 1896. godine, Z-7300; Fotografska ostavština Emila Laszowskog, Z-7462; Fotografska ostavština Josipa Brunšmida, Z-7486.

⁷ Fotografije su dostupne na mrežnoj stranici portala: <https://ekultura.hr/> (pristupljeno 28. listopada 2024.).

⁸ Mrežni katalog dostupan je na poveznici: <https://katalog.min-kulture.hr/pages/search.aspx> (pristupljeno 28. listopada 2024.).

⁹ Zbirka Hemeroteke dostupna je na poveznici: <https://ekultura.hr/osearch/items/?all=yes&q=&institutions=Ministarstvo+kulture+i+medija&collections=Hemeroteka+kulturne+ba%C5%A1tine> (pristupljeno 28. listopada 2024.).

¹⁰ Više o građi Planoteke dostupno je na mrežnoj stranici: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, „Planoteka Središnje dokumentacije za zaštitu kulturne baštine“, <https://min-kulture.gov.hr/eu-kultura/kulturna-bastina/dokumentacijske-zbirke/sredisnja-dokumentacija-s-podrucja-kulturne-bastine/planoteka-sredisnje-dokumentacije-za-zastitu-kulturne-bastine/16642> (pristupljeno 28. listopada 2024.).

¹¹ Jasmina Najcer Sabljak, „Znanstveni kolokvij *Znanost u funkciji kulturne baštine*“, *Osječki zbornik* 39 (2024): 8–11.

¹² Lidija Zrnić, „Ostavština prof. Gjure Szaba Konzervatorskom zavodu u Zagrebu“, u: *Gjuro Szabo u hrvatskoj kulturi: zbornik radova sa znanstvenog simpozija, Novska, 25. rujna 2010.*, ur. Jozo Marević (Velika Gorica i Novska: Marka i Novljansko akademsko društvo, 2010), 296–318; Lidija Zrnić, „Ostavština Većeslava Henneberga u arhivima Ministarstva kulture RH“, *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske* 36 (2012): 23–34; Sanja Grković, „Lika i lovinački kraj u fototeci kulturne baštine Ministarstva kulture i medija“, *MemorabiLika* 3, br. 1 (2020): 29–54; Petra Vugrinec i Valentina Galović, ur., *Nino Vranić: Kulturna baština okom fotografa: Galerija Klovićevi dvori, 18. 6. – 21. 7. 2019.* (Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 2019); Sanja Grković, „Emilij Laszowski, njegovatelj kulture sjećanja, konzervator i fotodokumentarist“, u: *Stoljeće nakon Laszowskog: zbornik radova sa znanstveno*

stručnog-skupa, ur. Mario Stipančević i Tajana Pleše (Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2016); Anuška Deranja Crnokić, Goran Zlodi, Sanja Grković, Marija Jenić Pugelnik i Ivanka Maroević, „Zbirke fotografске dokumentacije Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture: od dokumentacije do prezentacije i promocije u virtualnom okružju“, *Informatica Museologica* 49 (2018): 144–147; Sanja Grković, „Fotografkska ostavština Vladimira Tkalčića u kontekstu suvremenih digitalizacijskih procesa i pitanja regulacije autorskog prava“, *Etnološka istraživanja* 27 (2022): 119–132; Sanja Grković, „Vladimir Tkalčić i fotografsko dokumentiranje baštine“, *Informatica Museologica* 49 (2018): 110–119; Sanja Grković, „Fototeka kulturne baštine Ministarstva kulture i medija RH – na razmeđi stručne radno-operativne zbirke i široko dostupnog informativno-obrazovnog izvora“, *@rhivi* 10 (2021): 23–27; Sanja Grković, *Fotografija u službi zaštite kulturne baštine* (Zagreb: Ministarstvo kulture RH, 2007); Milan Pelc, Krešimir Galović i Martina Juranović Tonejc, *Slike baštine – između dokumentacije i umjetnosti*, katalog izložbe (Zagreb: Ministarstvo kulture RH, 2012); Martina Juranović Tonejc, *Putne bilješke Mijata Sabljara (1852.-1854): crkveni inventar* (Zagreb: Ministarstvo kulture RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine, 2010); Martina Juranović Tonejc, *Institucionalni razvoj zaštite pokretne umjetničke baštine u Hrvatskoj od 1850. do 1990. godine* (Zagreb: Ministarstvo kulture i medija RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine, 2021); Ana Kaniški, „Spomenici kotara varoždinskog – o značenju neobjavljenog rukopisa Gjure Szabe i pripadnoga fotografskog arhiva“, u: *Gjuro Szabo 1875.–1943.: zbornik radova znanstveno-stručnog skupa Hrvatski povjesničari umjetnosti*, ur. Marko Špikić (Zagreb: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, 2018), 129–144; Anuška Deranja Crnokić, „Dokumentacijske zbirke“, u: *Pregled kulturnog razvoja i kulturnih politika u Republici Hrvatskoj*, ur. Romana Matanovac Vučković, Aleksandra Uzelac i Dea Vidović (Zagreb: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, 2022), 113–117.

¹³ Elaborat *Status i stanje konzervatorske dokumentacije* (Zagreb, studeni 2022.) nastao je prema podatcima i analizi Službe za dokumentaciju i registar kulturnih dobara Uprave za arhive, knjižnice i muzeje Ministarstva kulture i medija te konzervatorskih odjela.

¹⁴ Anuška Deranja Crnokić, „Baštinske ustanove i njihov doprinos znanosti“, *Osječki zbornik* 39 (2024): 13–20.

DOCUMENTATION COLLECTIONS OF THE MINISTRY OF CULTURE AND MEDIA AS AN IMPORTANT SOURCE OF DATA IN DETERMINING THE PROVENANCE OF MUSEUM OBJECTS

The Ministry of Culture and Media of the Republic of Croatia owns and cares for valuable documentation that has been created by the work of the conservation service in Croatia for more than a century. Since access to archival sources and documentary material is crucial in the process of researching the provenance of museum objects confiscated during and after World War II, and bearing in mind that the documentation and archival material kept in the Ministry are not sufficiently known, researched, presented or published, this paper provides a brief overview of the documentary collections of the Ministry of Culture and Media relevant for provenance research. The content of four main documentation units (Central Documentation in the Field of Cultural Heritage, Collection of Photographic Documentation, Collection of Microfilm Documentation and Special Library of the Ministry of Culture and Media) is presented, as well as the way in which the material is processed, systematised and made available to users.